

Bezdomovectví v ČR

V Praze 23. července 2010 Problémy lidí bez domova a dalších sociálně ohrožených skupin v České republice přetrvávají a v situaci ekonomické recese se někdy i zhoršují. K jejich účinnějšímu řešení mají přispět aktivity Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Přestože Česká republika není chudá země, stále zde žije mnoho lidí bez domova, nebo lidí ohrožených bezdomovectvím. Méně křiklavých případů chudoby a sociálního vyloučení zde najdeme ještě více. Podobná situace panuje v celé Evropě, protože problémy bezdomovectví se dají řešit jen velmi obtížně a vzhledem k současné recesi se v některých zemích dokonce spíše zhoršují.

Do kategorie bezdomovců nebo lidí ohrožených bezdomovectvím přitom nepatří jen lidé, které vidíme přespávat na veřejných místech. Jsou to i ti, kteří bydlí v nevyhovujících, provizorních přístřešcích, v azylech, ubytovnách, přeplněných bytech apod., nebo kterým hrozí ztráta bydlení. Důvody bezdomovectví přitom bývají kombinací lidských, strukturálních a institucionálních faktorů. Finanční a osobní problémy mohou vznikat rozvodem, úmrtím partnera, duševní nemocí nebo drogovou či jinou závislostí. Zranitelné jsou i osoby, které opouštějí dětský domov nebo které vyšly z vězení, vzniku bezdomovectví napomáhá také nedostatek finančně dostupného bydlení v kombinaci s nezaměstnaností. Lidé bez domova jsou často v natolik bezvýchodné situaci, že jen obtížně vyhledávají poradenské a sociální služby, které by jim mohly pomoci.

EU tuto agendu spíše koordinuje a je na jednotlivých státech, jaká učiní opatření. V České republice se stát v uplynulých letech maximálně snažil stimulovat aktivity obcí, aby nabízely bydlení dostupné osobám nejvíce ohroženým sociálním vyloučením, a to prostřednictvím podpory na výstavbu nájemních bytů pro osoby s vymezenými příjmy. V praxi však byla tato státní podpora často obcemi využívána pro bydlení co nejméně rizikových nájemců. Situace osob, které jsou pro potenciálního pronajímatele natolik rizikovými nájemci, že s nimi nájemní smlouvu buď neuzavře, nebo si zvýšené riziko promítne do výše nájemného, se v ničem nezlepšila, i když jsou využívány všechny existující nástroje sociální politiky. V těchto případech nepomáhají ani sociálních dávky, protože když daná osoba nesežene bydlení, nemá pak ani náklady, na jejichž úhradu lze sociální dávkou přispět. Rizika z hlediska pronajímatelů spočívají hlavně v tom, že nájemné nebude uhrazováno, že bude nutné se o ně soudit, opravovat poškozený byt, nebo že přítomnost osoby považované za problematickou v bytovém domě odradí další zájemce o bydlení v sousedství. Za takto rizikové skupiny jsou pokládány například lidé opouštějící dětské domovy

nebo výkon trestu, vícečetné rodiny s dětmi s nízkými příjmy, příslušníci sociálně vyloučené romské komunity, ale také starší osoby, nebo osoby se zdravotním postižením.

Východiskem je prevence

Je třeba z veřejných prostředků podporovat výstavbu netržního nájemního bydlení, přiměřeného finančním možnostem a potřebám ohrožených skupin. Výše „neziskového“ nájemného zde bude limitována úrovní nákladů. Ministerstvo práce a sociálních věcí spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj pro tuto prioritu (problematika sociálního bydlení a bezdomovectví) vypsalo speciální II. kolo dotačního programu určeného pro projekty Evropského roku boje s chudobou a sociálním vyloučením.

Důležitá je i změna v přístupu některých obcí, které mohou mít tendenci využívat někdy spíše represivní postupy než nástroje prevence, jimiž mohou pomoci zabránit nárůstu dluhů, ztrátě bydlení a hlubšímu sociálnímu propadu zadlužených rodin. Je důležité, aby obce nájemce důsledně informovaly o jejich právech a povinnostech vyplývajících z nájemní smlouvy a nastavily jasná pravidla užívání bytu a úhrady nákladů na bydlení. S pronájemem obecního bytu by měla být spojena častá kontrola úhrady nájmu tak, aby byly dluhy na nájmu včas podchyceny.

Více informací o Evropském roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení naleznete na následujících webových stránkách:

www.2010againstopoverty.eu

www.ey2010.cz

Zdroj: © European Commission